

T-3 tīkls

Energoefektivitāte valsts
saistības, pašvaldību politika un
iespējamie risinājumi

Saistības

- Katru gadu jāsasniedz 1,5 % valsts galalietotājiem piegādātās enerģijas ietaupījums
- Katru gadu jārenovē 3 % valstij piederošo ēku platības
- Ietaupījuma mērķi sasniedzami, piemērojot energoefektivitātes pienākuma shēmu – 65 % siltumapgādes uzņēmumiem
- Energoefektivitātes plānu izstrādāšana
- līdz 2015. gada 31. decembrim veikt un iesniegt Eiropas Komisijā visaptverošu augstas efektivitātes koģenerācijas un efektīvas centralizētās siltumapgādes potenciāla izvērtējumu
- Vienošanās par energoefektivitātes paaugstināšanu (nozaru asociācijām, komersantiem vai pašvaldībām)
- Energoefektivitātes pasākumi un ESCO

Pašvaldību energoplāniem izvirzītās prasības EED (brīvprātīgi)

Dalībvalstis mudina pašvaldības:

- **pieņemt energoefektivitātes plānu, atsevišķu vai kā daļu no plašāka klimata vai vides plāna;**
- **plānā iekļaut konkrētu enerģijas ietaupījuma/energoefektivitātes mērķi un darbības;**
- **apsvērt energopārvadības sistēmu ieviešanu un energoauditus, kā daļu no sava plāna īstenošanas;**
- **vajadzības gadījumā izmantot energopakalpojumu uzņēmumus (ESKO) un energoefektivitātes līgumu slēgšanu, lai finansētu ēku renovāciju un īstenotu plānā noteiktos mērķus.**

EM Ieteikumi Enerģētikas rīcības plānam (ERP)

- Pašvaldība izstrādā enerģētikas rīcības plānu (ERP) ne mazāk kā trīs gadu periodam
 - kā attīstības programmas sastāvdaļu,
 - kā pielikumu,
 - vai kā atsevišķu dokumentu;
- realizācijai jānodrošina būtisks enerģijas ietaupījums;
- Novadu pilsētu pašvaldības, kuru teritorijas attīstības līmeņa indekss ir lielāks par 0,5 un iedzīvotāju skaits pārsniedz 10 000,
- izstrādāšanā un īstenošanā jāiesaista pašvaldības iedzīvotāji un komersanti un tie periodiski jāinformē par ERP īstenošanas gaitu.

https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/energoefektivitate_un_siltu_mapgade/energoefektivitate/pasvaldibu_energoplani/

Energoefektivitāte -ES

- Veicināt efektīvu energoresursu izmantošanu vai enerģijas patēriņa samazināšanu apstrādes rūpniecības nozarē
- Industriālo ēku energoefektivitāte (32.6 milj. EUR)
- Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu publiskajās un dzīvojamās ēkās
- Publiskās ēkās (98.6 milj. EUR)
- Dzīvojamās ēkas (150 milj. EUR)
- Veicināt energoefektivitāti un vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošanu centralizētajā siltumapgādē
- AER izmantošana centralizētajā siltumapgādē un siltumtrašu energoefektivitāte (53.3 milj. EUR)

- Tirgus nepilnība kā valdības politikas nepilnība
- Vietējā tirgus nepilnība

Cēloņi

- Ideoloģija
- Birokrātija
- Nabadzība
- Tirgus kļūdu”, t.i. nepilnību novēršana, kuras nespēj atrisināt brīvais tirgus bez valsts palīdzības.
- Piemēram tāda valsts atbalsta sniegšana, lai ar pēc iespējas mazākiem līdzekļiem tiktu panākts iespējami lielāks energoresursu ietaupījums. (atmaksāšanās 23 gadi banku kredīti 10 gadi)
- • Daudzdzīvokļu māju īpašnieku maksātspēja ir ierobežota
- **Informācijas asimetrija un nepilnīgums** - Kredītiestādes nav spējīgas objektīvi novērtēt minētos kredītriskus, tāpēc tās vai nu atsakās kreditēt daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanas projektus, vai arī piedāvā paaugstinātas procentu likmes

Ārējie faktori

- Samazinās iedzīvotāju skaits
- Samazinās ražošanas nozares darbības apjomi
- Valdības politika (subsidētās enerģijas nodoklis)
- Ierēdņu politika – (Enerģētikas likuma 50 pants)
- Eiropas struktūrfondu un Kohēzijas fondu sadale
- NAP un Attīstības centru definējums
- Zinātne un jaunu tehnoloģiju attīstība un pielietošana
- Starptautiskas attiecības
- Banku politika

Kā vērtēt investīcijas

- Ieviešanas laiks
- Ieviešanas kvalitāte
- Mājsaimniecību izdevumu dinamika
- Kvalitātes izmaiņu dinamika
- Ieguvēji un zaudētāji
- Tarifu un neiegūto labumu salīdzināšana
- Kā kompensēt zaudētajiem
- Komersanta efektivitātes dinamika (ātrums ,
proreaktīvās un reaktīvās investīcijas)

Kā vērtēt investīcijas

- Nodarbinātības dinamika
- Negaidītas problēmas, blakusefekti, papildus izdevumi
- Kā izmantot rezultātus savas politikas popularizēšanā
- Atbalsta grupu veidošana , izmantošana pamatam jaunu investīciju piesaistei
- Kāds būs tarifu palielinājums, ja ietaupīsim 10%, 20% 30%

Finanšu nepieciešamība daudzdzīvokļu mājās

- Kopējā finanšu nepieciešamība māju renovācijai ir 5,4 miljardi EUR, pieņemot, ka renovācijai pakļauts 60% daudzdzīvokļu māju – finanšu deficīts 2,9 miljardi eiro.
- Kopējais daudzdzīvokļu māju skaits - 38 600.
- Renovējamo māju skaits - 23 500.
- 2014.-2020. pēc reālās prognozes nosiltināsim - 1770 mājas.
- Summējot abus plānošanas periodus varbūt nosiltināsim teorētiski 10,5 % ,reāli 7 vai 8%. Pamatjautājums vai orientēt atbalstu uz energoefektivitātes mērķu sasniegšanu, vai arī uz esošo dzīvojamo māju kompleksu renovāciju un dzīvojamā fonda saglabāšanu

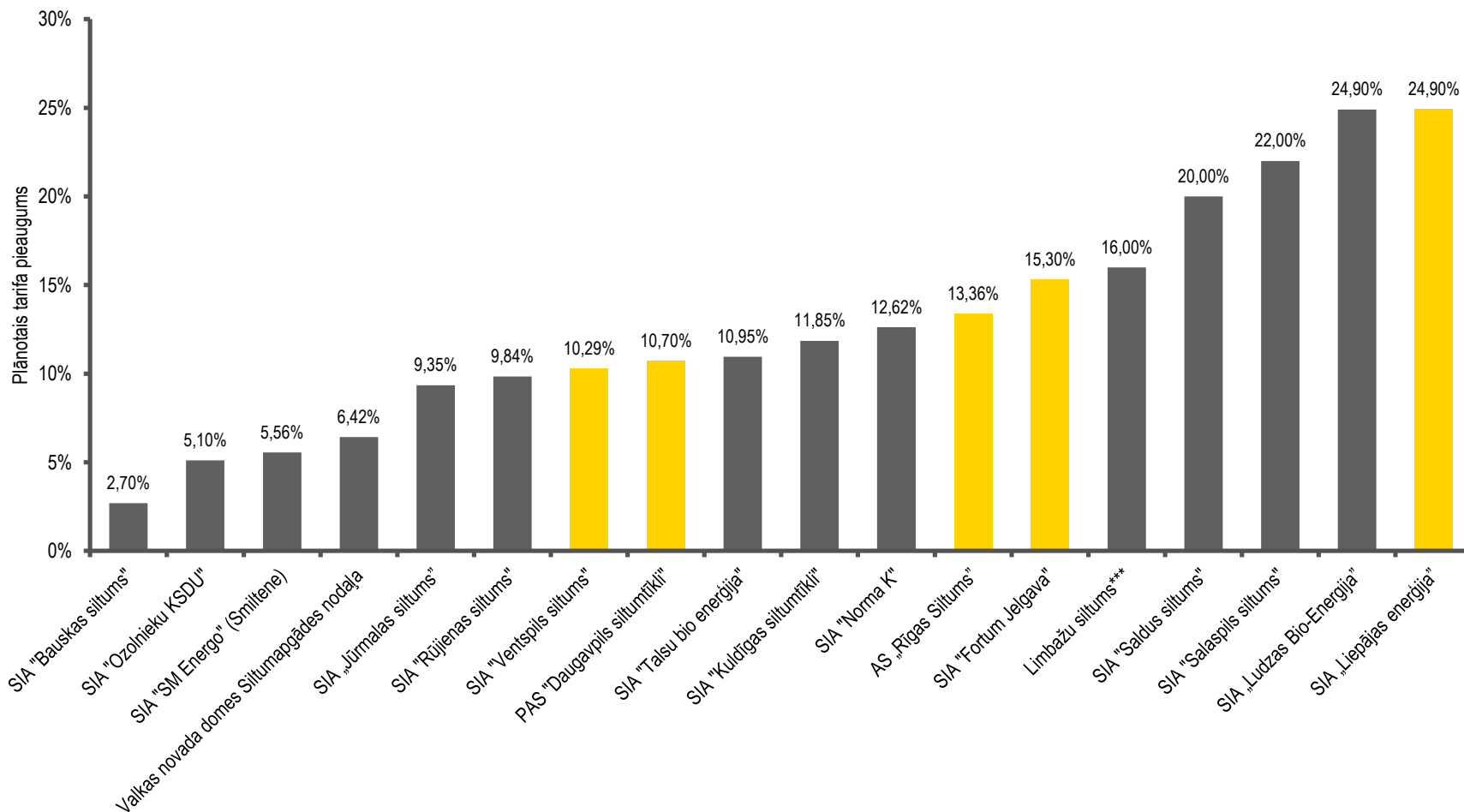

2007. – 2013.gada daudzdzīvokļu māju renovācijas atbalsta programmas rezultāti uz 01.02.2015

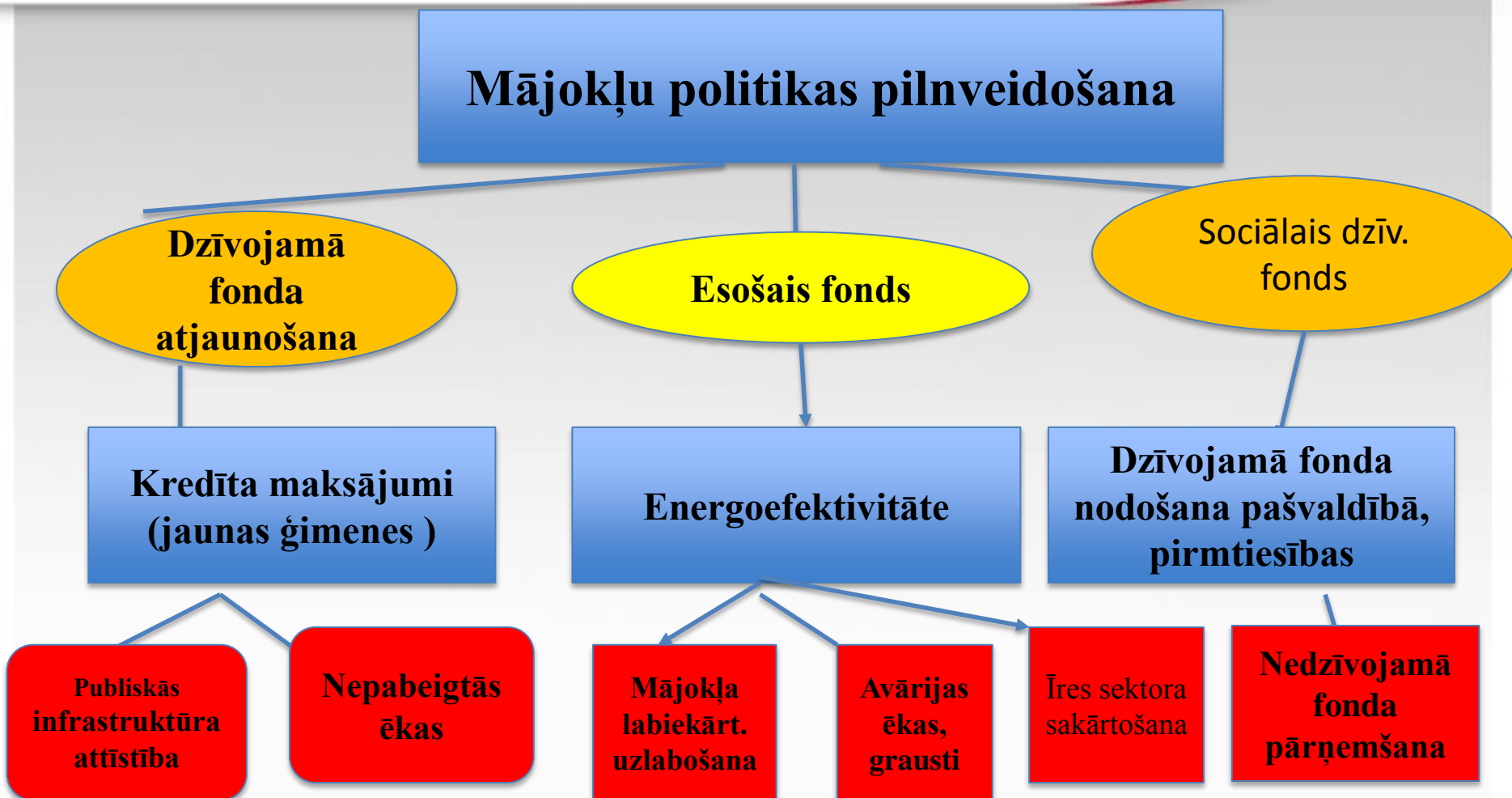
Statuss	Rīga	Valmiera	Liepāja	Ventspils	Cēsis
Noslēgto līgumu skaits	42	16	62	26	16
Pabeigto projektu skaits	31	47	59	36	15
kopā	73	63	121	62	31
No kopējā ēku skaita	0.61%	13.91%	5.72%	7.49%	7.18

SILTUMAPGĀDES KOMERSANTI

Plānotais tarifu pieaugums centralizētās siltumapgādes uzņēmumiem, īstenojot EPS pasākumus

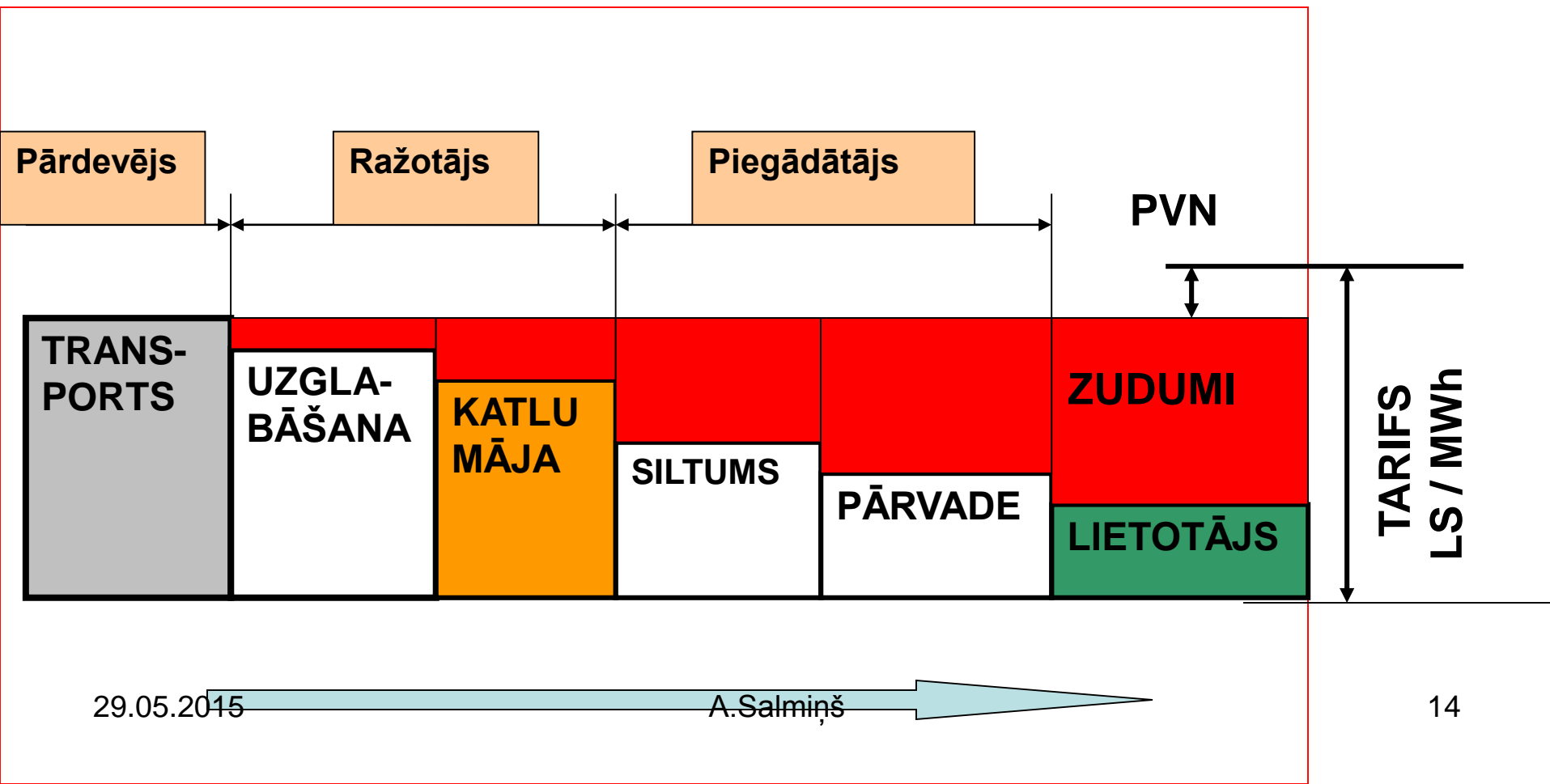

Mājokļu politikas veidošana

Enerģijas zudumi ENERGOEFEKTIVITĀTE

Kritērijs - EUR / kv.m. (?!)

Izmaksas

Siltuma cenā (tarifā) līdz 70 % ir kurināmā cena

Investīcijas:

- **Attīstībai**
- **Energoefektivitātes pasākumiem**
- **Pārejai uz vietējiem / atjaunojamiem resursiem**

Parādi par siltumapgādi – līdz 1 mēnesim no gada apgrozījuma

Organizatoriskie pasākumi siltumapgādes stratēģijām

- Atbildība (dienesti, darba grupas, amatpersonas)
- Iepirkumu procedūras (zaļie iepirkumi, vispārīgā vienošanās)
- Siltumapgādes sistēmas efektivitātes uzlabošana – no vienas puses energoresursu patēriņa efektīva izmantošana no otras- kā palielināt apjomu

Energopārvaldības sistēmas ieviešana pagastos

- 1. Sistēmas izveide (lēmums kas veic datu uzskaiti)**
- 2. Datu apkopošana (skaitītāji, katras ēkas patēriņi)**
- 3. Datu analīze (piem, lietderības koeficients katlu mājās)**
- 4. Monitorings (tarifs un siltuma pašizmaksa)**
- 5. Energopārvaldnieks**

Pašvaldību līdzdalība

- Pašvaldību atbalsta programmas
- Saistošie noteikumi
- Līdzfinansējums ēku renovācijas pasākumos
- Labāko piemēru apkopošana un iedzīvotāju informēšana
- Nekustamā īpašuma nodokļu atlaides

- Kurināmā diversifikācija (Rīga -3%, Jelgava 8.3%
- Zudumu samazināšana, investīciju piesaiste
- Darbs ar parādniekiem
- Pakalpojuma apjoma palielināšana
- Energoauditu līdzfinansēšana
- Rīcības plāna sasaiste ar pašvaldību stratēģiskās plānošanas dokumentiem

Ieguvumi un zaudējumi

Ieguvumi	Zaudējumi
Energoefektivitātes paaugstināšana daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās nodrošina dzīvojamā fonda ilgtspēju un energoresursu efektīvu izmantošanu kā arī īpašuma vērtības pieaugumu renovētās ēkās.	Patērētāju nespēja uzņemties energoefektivitātes pasākumu izmaksas.
Samazinās izmantotās enerģijas apjomi un izmaksas.	ES finansējuma samazināšanās vai pārtraukšana
Samazinās CO2 un citu izmešu apjoms tādējādi uzlabojot cilvēku veselību un paaugstinot dzīves kvalitāti ilgtermiņā.	Jau izbūvētā siltumapgādes infrastruktūras efektivitātes kritums dēļ esošās jaudas neatbilstības patērētāju slodzei pēc patērētāju energoefektivitātes pasākumu realizācijas
29.05.2015 A.Salmiņš	Uzņēmumu konkurētspējas pazemināšanās, laikus neieviešot energoefektivitātes pasākumus

Gala lietotāju atbildība

- paredzot ēku īpašnieku atbildību par energoefektivitātes prasību ievērošanu, t.sk. energoauditu veikšana ēkām
- definējams noteikts minimālais enerģijas patēriņa sliekšnis (piemēram, visas dzīvojamās ēkas, kurās energopatēriņš pārsniedz siltinātas mājas enerģijas patēriņu),

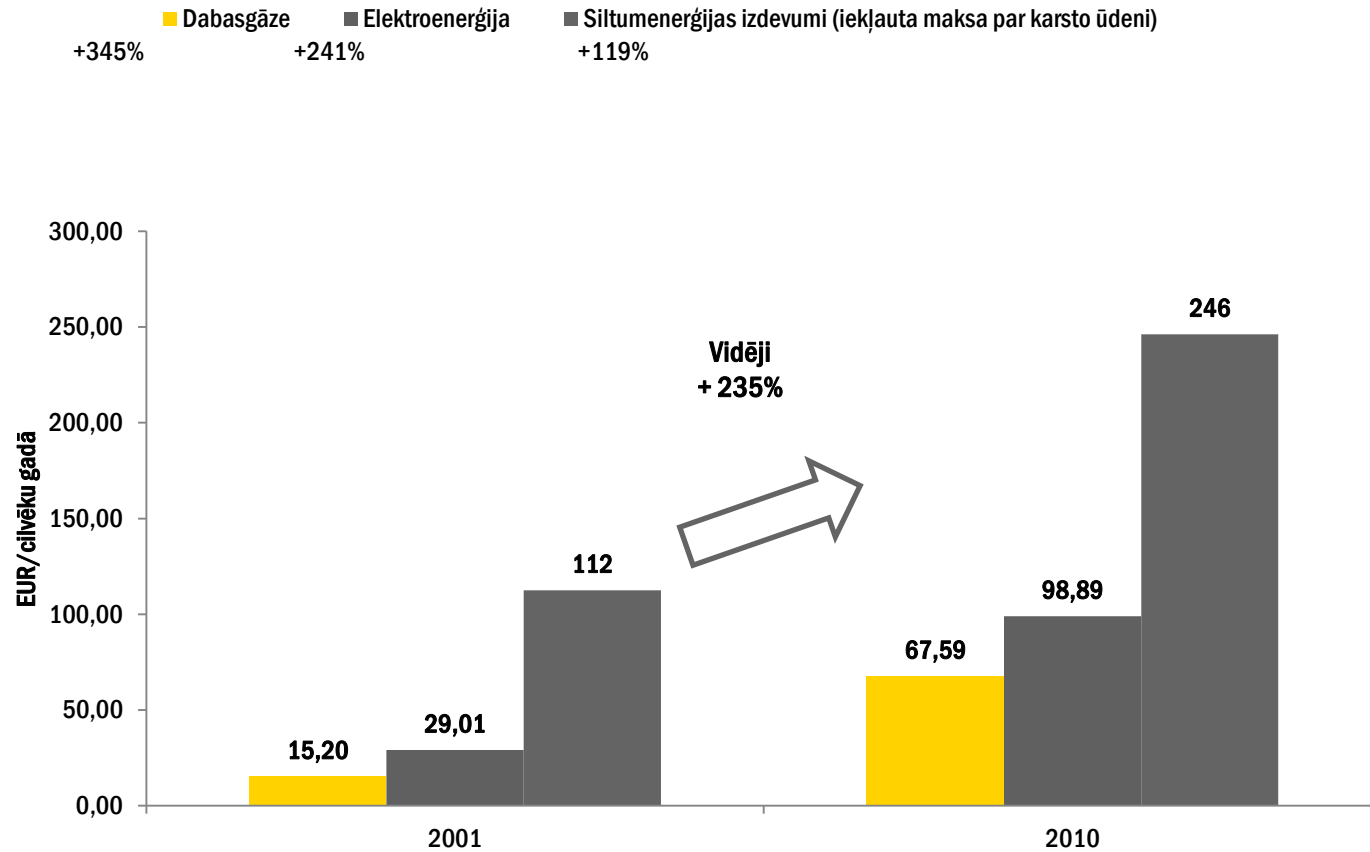
Renovācijas administrators

- Uzņemas sagatavošanas procesu – būvprojekta izstrāde, saskaņošana, finanšu un būvorganizācijas piesaiste;
- Vada ēkas renovācijas procesu;
- Ir personīgi motivēts;
- Svarīgs rezultāts, nevis procedūru ievērošana.

Atbalsts trūcīgajiem

- Aizņēmuma garantēšana;
- Sociālie pabalsti mājokļa un renovācijas izdevumu segšanai;
- Renovācijas izmaksu segšana.

Mājsaimniecību izdevumi par patērētajiem energoresursiem, uz vienu mājsaimniecības locekli gadā (EUR/cilvēku)

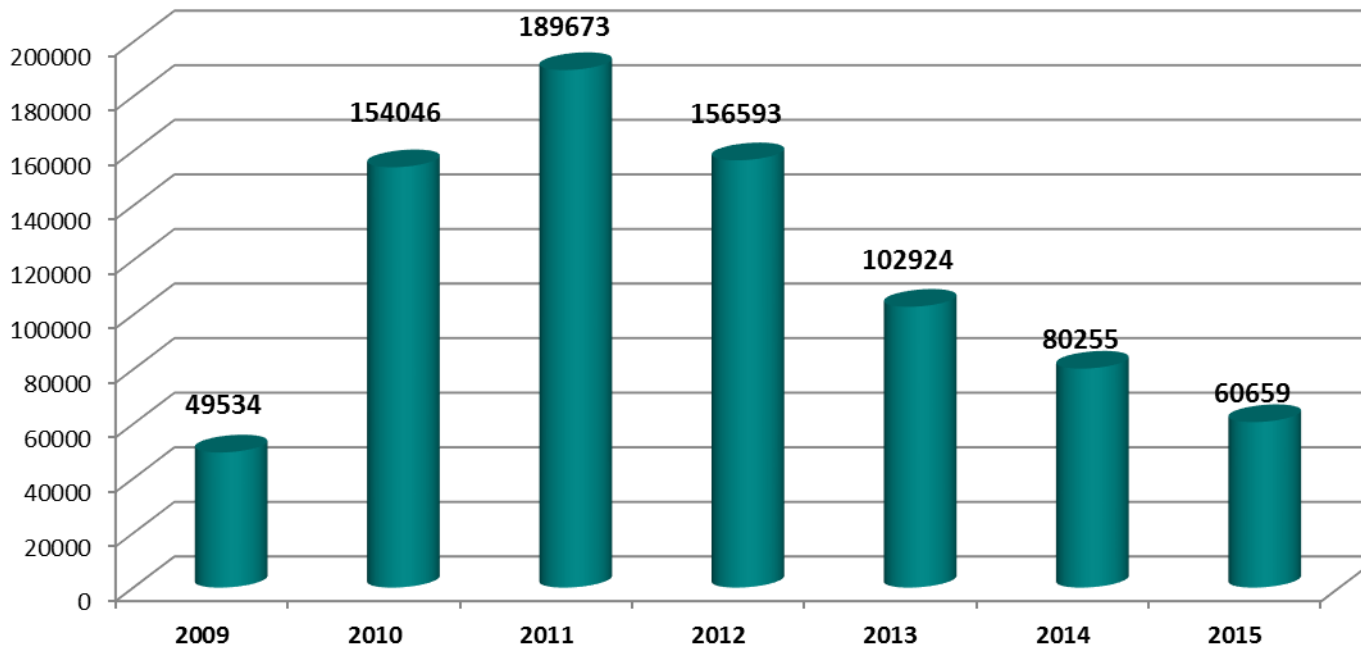

Mājokļa izdevumi

Pašreizējā situācija uz 1. maiju

Personu skaits, kurām attiecīgā gada aprīlī bija spēkā trūcīgas personas statuss

Siltumenerģijas gala patēriņa analīze

1. siltumenerģijas patēriņš ēkās, kas pieslēgtas centralizētajai siltumapgādes sistēmai:

- pašvaldības ēkās,
- daudzdzīvokļu ēkās;

2, elektroenerģijas patēriņš sabiedriskajā sektorā:

- pašvaldības ēkās un iestādēs,
- ielu apgaismojumā;

3 enerģijas patēriņš transporta sektorā:

- sabiedriskajam transportam,
- pašvaldības autoparkam,
- privātajam transportam.

Pašvaldību atbalsta programmas un pasākumi

- Uzdevumi
 - Radīt bāzi daudzdzīvokļu māju siltināšanas uzsākšanai
 - Līdzfinansējums ēku renovācijas pasākumu veikšanai
 - Pieredzes apkopošana un dzīvojamo māju īpašnieku informēšana
- Pasākumi
 - Dzīvokļu īpašnieku informēšana un konsultēšana
 - Līdzfinansējums daudzdzīvokļu māju energoauditā veikšanai
 - Līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamo māju renovācijas programmu izstrādē
 - Līdzfinansējums daudzdzīvokļu māju renovācijai
 - Nekustamā īpašuma nodokļu atlaides renovētajām mājām uz kredītu apmaksas laiku
 - Maznodrošināto dzīvokļu īpašnieku līdzfinansējums
 - Nekustamā īpašuma nodokļa samazināšana mājražotniecībām līdz 50% ,proportcionāli atjaunojamo energoresursu (ko var izmērīt) izmantošanas īpatsvaram kopējā mājražotniecības enerģijas patēriņā

Salaspils pieredze

- Problēma–pēc renovācijas nav sasniegts vēlamais rezultāts
- Rīcība–pašvaldības iestāžu apsekošana:
- Vizuālā apsekošana – termogramma
- Sarunas ar darbiniekiem
- Temperatūras mērījumi
- Siltummezglu regulēšana –dienas/nakts temperatūras uzstādīšana
- Monitorings
- Energoefektivitātes līgums ar Domi
- Rezultāts – reāls enerģijas ietaupījums 8-10 % neieguldot papildus finanšu resursus